سرمقاله

نیاز به سیاست انقباضی

ادامه از صفحه ۱

... که ذخایر بانک‌ها نزد بانک مرکزی، بخش مهمی از پایه پولی است. بنابراین، افزایش میزان تزریق ذخایر جدید، در نتیجه سیاست انبساطی بانک مرکزی، موجب رشد پایه پولی و کاهش میزان تزریق ذخایر موجب کاهش نرخ رشد پایه پولی خواهد شد

افزایش نرخ بهره بین بانکی در ماه‌های اخیر، تحت‌تاثیر هر دو عامل بوده است. به بیان دیگر، افزایش نرخ بهره بین بانکی، هم تحت‌تاثیر افزایش تقاضای بانک‌ها برای ذخایر بانکی نزد بانک مرکزی و هم تحت‌تاثیر سیاست نسبتا انقباضی بانک‌مرکزی در دوره جدید بوده است. در خصوص افزایش تقاضای بانک‌ها برای ذخایر باید گفت که این امر در چرخه طبیعی و فصلی فعالیت‌های اقتصادی در ایران ریشه دارد. در توضیح این گزاره می‌توان گفت که به‌طور معمول، در دو ماه اول سال، سطح فعالیت‌های اقتصادی غالبا کم می‌شود؛ اما از اواخر ماه دوم سال و به‌خصوص، از ماه‌های سوم و چهارم، سطح فعالیت‌های اقتصادی افزایش پیدا می‌کند و به سطح طبیعی خود بعد از تعطیلات ابتدای سال برمی‌گردد.

در نتیجه، نیاز بنگاه‌های تولیدی به سرمایه در گردش و وام و تسهیلات بانکی نسبت به دو ماه اول سال افزایش پیدا می‌کند. بنابراین تقاضای برای وام و تسهیلات افزایش پیدا می‌کند و بانک‌ها شروع به ارائه وام و تسهیلات بیشتر در مقایسه با دو ماه اول سال می‌کنند. بانک‌ها زمانی که به کسی وام می‌دهند، حساب او را بستانکار می‌کنند و در نتیجه، گیرنده وام نیز پس از گرفتن وام برای برداشت منابع مالی از حساب‌های سپرده خود به بانک‌ها مراجعه می‌کند و این امر موجب می‌شود تا میزان برداشت‌ها از حساب‌های سپرده افزایش پیدا کند. این امر در نهایت باعث می‌شود تا بانک‌ها چرا کسبود ذخایر شوند. بنابراین تقاضا برای ذخایر از سوی بانک‌ها از ماه‌های سوم و چهارم به وام و فزونی می‌گذارد در خصوص کاهش عرضه ذخایر از سوی بانک مرکزی نیز می‌توان گفت: این مساله در سیاست انقباضی بانک مرکزی در مواجهه با شرایط تورمی کنونی ریشه دارد. بانک مرکزی در مواجهه با شرایط تورمی، سیاست انقباضی را در پیش گرفته که در نتیجه آن، نرخ رشد پایه پولی و میزان عرضه ذخایر به بازار بین‌بانکی کاهش یافته است. به‌عبارتی، سیاست بانک مرکزی، در دوره جدید این است که نرخ رشد پایه پولی از میزان خاصی بالاتر نرود. در نتیجه، عرضه ذخایر از سوی بانک مرکزی کاهش یافته است. این امر به اضافه افزایش تقاضای بانک‌ها برای ذخایر موجب شده است تا هر دو عامل تاثیر گذار بر افزایش نرخ بهره بین بانکی فعال شوند و نرخ بهره در بین بازار افزایش یابد.

حال با توجه به این شرایط، چند پرسش پیش می‌آید: اول اینکه آیا افزایش نرخ بهره بین بانکی در مقایسه با سال‌های گذشته امری قابل توجه است یا خیر؛ دوم اینکه با توجه به نرخ هدف ۲۰ درصدی که بانک مرکزی قبلا تعیین کرده بود، باید عرضه ذخایر را افزایش دهد یا به سیاست انقباضی خود در خصوص پایه پول ادامه دهد؟ در خصوص پرسش اول باید اشاره کرد که نرخ بهره بین بانکی، در مقایسه با سال‌های قبل افزایش حدود یک تا ۲ درصدی داشته است. بنابراین، این افزایش چندان قابل اعتنا نیست. اما در خصوص پرسش دوم باید گفت که بانک مرکزی با توجه به شرایط تورمی تلاش می‌کند سیاست نسبتا انقباضی را دنبال کند که با توجه به شرایط کنونی تصمیم درست اما ناکافی است و باید بیشتر از این به سمت سیاست انقباضی گام بردارد. در حوزه سیاستگذاری پولی، دو چارچوب یا رویکرد کلی داریم. در رویکرد غالب که در اکثر کشورها دنبال می‌شود، هدف‌گذاری تورمی از طریق قاعده نرخ بهره (مدیریت نرخ بهره بین بانکی) دنبال می‌شود. در این رویکرد، نرخ بهره بین بانکی متغیری برون‌زا و رشد پایه پولی متغیری درون‌زاست. در نتیجه بانک مرکزی خیلی نسبت به رشد پایه پولی حساس نیست. در رویکرد دوم سیاستگذار به جای قاعده نرخ بهره از قاعده کنترل کمیت‌های پولی استفاده می‌کند و هدف‌گذاری عملیاتی عمدتا روی نرخ رشد پایه پولی متمرکز است. در این چارچوب، نرخ رشد پایه پولی متغیری برون‌زا و نرخ بهره بین بانکی، متغیری درون‌زاست. براساس نشانه‌های موجود می‌توان گفت که بانک مرکزی ایران، چارچوب دوم را برای سیاستگذاری پولی انتخاب کرده است.

استمرار شرایط تورمی در کشور، هزینه‌های بسیاری داشته است. این وضعیت موجب بی‌ثباتی اقتصادی و بعضا بروز برخی ناآرامی‌های اجتماعی شده است. در نتیجه لزوم مواجهه با آن برای بانک مرکزی محرز است. البته، سیاست‌های مقابله با تورم ممکن است در کوتاهمدت به رکود منجر شود. بنابراین، در حوزه سیاستگذاری پولی، دولت باید در کوتاهمدت بین دوگانه شدت رکود و شدت تورم تصمیم بگیرد. در شرایط فعلی به نظر می‌رسد که هزینه‌های رکود در قیاس با هزینه‌های تورم شدیدی که در حال تجربه آن هستیم، کمتر است. در نتیجه، سیاست انقباضی سیاستگذار امری مثبت و لازم است. بنابراین سیاستگذار در تلاش است تا با مهار نرخ رشد پایه پولی، تورم را کنترل کند. طبیعی است که در نتیجه این سیاست، نرخ بهره در بازار بین بانکی افزایش یابد. در واقع، نرخ بهره، کانال انتقال سیاست پولی به اقتصاد است. پسندیده است که برای اثربخشی بیشتر، بانک مرکزی با اجتناب از کنترل‌های دستوری نرخ بهره، مجرای انتقال سیاست پولی را مسدود نکند. به بیان دیگر، بانک مرکزی نه‌تنها نباید نرخ بهره بین بانکی را سرکوب کند، بلکه مطلوب است که سیاست‌های دستوری در خصوص نرخ بهره حساب‌های سپرده و تسهیلات نیز تعدیل شود. در این‌صورت است که با افزایش درون‌زای نرخ بهره بین بانکی از طریق کنترل رشد پایه پولی، از سرعت کاهش خلق پول کاسته می‌شود و با افزایش نرخ بهره حساب‌های سپرده تمایل مردم به نگهداری دارایی‌های ریالی در مقایسه با دارایی‌های غیرریالی افزایش پیدا می‌کند و از سرعت گردش پول کاسته می‌شود به این ترتیب، افزایش نرخ بهره باعث کاهش تقاضای کل در اقتصاد می‌شود. بنابراین، در صورت سرکوب نرخ بهره بین بانکی یا ممانعت از انتقال اثر افزایش نرخ بهره بین بانکی به نرخ بهره حساب‌های سپرده و نرخ بهره تسهیلات، مادامی که نرخ بهره سپرده‌ها کمتر از نرخ تورم انتظاری باشد، پس‌اندازهای مردم نه به شکل حساب‌های سپرده ریالی، بلکه به شکل دارایی‌های غیرریالی، مانند سکه، ارز، زمین و... خواهد بود. از سوی دیگر، به خاطر کمتر بودن نرخ بهره وام از نرخ تورم، تقاضا برای وام گرفتن از بانک‌ها و در نتیجه تقاضای کل برای کالاها و خدمات از ظرفیت تولید در اقتصاد بیشتر شده و به پایداری تورم مزمن در اقتصاد منجر می‌شود. بنابراین با فرض اینکه بانک مرکزی درصدد کنترل تورم از طریق محدود کردن رشد پایه پولی است، افزایش نرخ بهره در بازار بین بانکی، نتیجه طبیعی کنترل رشد پایه پول و محدود کردن رشد ذخایر در بازار بین بانکی است.

دکتر کامران ندری
اقتصاددان
Alborz.payam@gmail.com

وقوع سیل در البرز و ۱۷ استان دیگر:

احتیاط؛ بارش‌ها در البرز تا دوشنبه ادامه دارد

پیام آشنا- چند روز پیش اخبار منتشر شده از سیل استهبان در استان فارس توجه بسیاری را به خود جلب کرد طبق نظر کارشناسان این بارندگی های شدید حاصل موجی است که از اقیانوس هند آمده و به بارش های موسمی معروف است. در ادامه فعالیت این موج بارشی شاهد جاری شدن سیل در محدوده امامزاده داود تهران بودیم و پس از آن مجددا هشدارهایی در خصوص وقوع سیل در البرز نیز صادر شد.

پنج شنبه شب با ادامه بارش ها و جاری شدن سیل جاده کرج – چالوس و آزادراه تهران –شمال به منظور حفظ سلامت هم وطنان مسدود شد و از روز قبل به مسافرانی که در محدوده رودخانه های البرز اطراق کرده بودند هشدارهای لازم داده شد.

پیر حسین کولیوند، رئیس جمعیت هلال احمر با بیان اینکه اکنون ۱۸ استان کشور درگیر سیلاب هستند، گفت: هموطنان تا دهم مردادماه از قرار گرفتن در حریم رودخانه‌ها و نقاط کوهستانی خودداری کنند. طبق پیش بینی هواشناسی و گزارش های ارسالی از سراسر کشور، ۱۸ استان درگیر سیلاب هستند.

وی گفت: استان های سیستان و بلوچستان، اصفهان، کهگیلویه‌وبویراحمد، چهارمحال‌وبختیاری، کرمان، یزد، فارس، بوشهر، سمنان، البرز، قزوین، قم، تهران، زنجان، گیلان، مازندران، گلستان و شمال خراسان شمالی، هرمزگان و خوزستان، استان های متأثر از سیلاب هستند و خدمات هلال احمر برای مقابله با سیلاب و کمک به هموطنان بدون وقفه در حال انجام است.

کولیوند بیان کرد: تا این لحظه امدادگران و نجاتگران جمعیت هلال احمر در استان های مختلف خدمات گوناگونی از جمله امداد رسانی، اسکان و تغذیه اضطراری در مناطق سیل زده برای هموطنان انجام دادند و این خدمات ادامه خواهد شد و تمامی نیروهای عملیاتی هلال احمر در آماده باش کامل هستند.

رئیس جمعیت هلال احمر توصیه ای به مردم داشت و گفت: با توجه به پیش بینی وقوع بارش های رگباری تا روز دوشنبه ۱۰ مرداد ماه، از تمامی هموطنان درخواست داریم تا از قرار گرفتن در حریم رودخانه ها و مسیل های سیل و همچنین حضور در نقاط کوهستانی پرهیز کنند.

ورود سیلاب حجیم به واریان و تخریب ۲ پل در طالقان

محمد رضا فلاح نژاد، مدیر کل مدیریت بحران استانداری البرز گفت: سیلابی که در چند رودخانه فرعی به راه افتاد اکنون وارد خانه‌های روستای واریان شده است. وی با اشاره به روستای طالقان نیز گفت: از پنج شنبه شب سیلاب وارد طالقان شده است و برخی از منازل در روستای نارین دچار آب گرفتی شده‌اند.

وی با بیان اینکه سیلاب چند خودرو را که در داخل معابر روستای نارین بودند را با خود برده است، تصریح کرد: تاکنون گزارشی از تلفات جانی در این روستا اعلام نشده است. به دلیل اقدامات صورت گرفته در طالقان هیچ مسیری مسدود نیست.

وی تصریح کرد: همچنین سیل در طالقان منجر به تخریب دو پل شد.

احتمال بارش تگرگ در البرز وجود دارد

آرش بهاروند احمدی، مدیرکل هواشناسی البرز گفت: تا روز دوشنبه در پاره‌ای از نقاط استان رگبار ساعتی و پراکنده و احتمال تگرگ مورد انتظار است. تحلیل آخرین الگوهای پیش‌بینی حاکی از فعالیت موج‌ناپایدار و سامانه بارشی در منطقه البرز مرکزی است.

وی بیان کرد: به موجب آن تا روز دوشنبه هفته آینده در بعضی ساعات وزش باد شدید و گرد و خاک، در پاره‌ای از نقاط استان رعد و برق و رگبار ساعتی و پراکنده، احتمال تگرگ مورد انتظار است.

مدیرکل هواشناسی البرز خاطرنشان کرد: بر اساس بررسی و تحلیل نقشه‌های پیش‌یابی و تصاویر ماهواره‌های هواشناسی آسمان البرز نیمه تا ابری در بعضی ساعات همراه با باد و گرد و خاک، رگبار و رعد و برق و تگرگ است.

بهاروند احمدی به پیش‌بینی دمای هوای امروز پرداخت و متذکر شد: امروز بیشینه دما ۳۵ درجه سانتی‌گراد و کمینه دما ۱۹ درجه سانتی‌گراد بوده و بیشینه باد ۱۸ متر بر ثانیه است.

افزایش قربانیان سیل در کشور به ۳۴ تن

مهدی ولیپور، رئیس سازمان امداد ونجات جمعیت هلال احمر از افزایش شمار جانباختگان سیل در سراسر کشور تا لحظه تنظیم خبر به ۳۴ تن خبر داد و گفت که حدود ۲۰ نیز همچنان مفقودند که جستجو برای یافتن آنها ادامه دارد. پس اعلام هشدار سازمان هواشناسی درباره بارش شدید باران در نقاط مختلف کشور و احتمال جاری شدن سیلاب، سازمان امداد و نجات امدادگران در سراسر کشور و به خصوص در استان‌های دارای احتمال بیشتر وقوع سیل به حالت آمادهباش کامل درآورد. همچنین بالگردهای امدادی در استان‌های در معرض خطر نیز به حالت آمادهباش درآمدند.

وی با بیان اینکه انبارهای امدادی نیز از نظر تجهیزات اسکان، اقلام زیستی و مولدغذایی در این استان‌ها تقویت شدند گفت: همچنین با استفاده از تجارب سال‌های قبل، پیش‌بینی لازم برای اختصاص اماکن اسکان اضطراری نیز در این استان‌ها در دستور کار قرار گرفت.

رئیس سازمان امداد و نجات جمعیت هلال احمر درباره خدمات امدادی ارائه شده از سوی این سازمان از ابتدای مردادماه تا به این لحظه اظهار کرد: در مجموع در ۴۲ شهرستان از ۱۸ استان کشور شامل سیستان و بلوچستان، تهران، البرز، فارس، کرمان، هرمزگان، قم، سمنان، مازندران، یزد، آذربایجان شرقی، خراسان جنوبی، گلستان، اصفهان، بوشهر، کهگیلویه‌وبویراحمد، چهارمحال و بختیاری و مرکزی عملیات‌های امداد و نجات مربوط به سیل و آبگرفتگی به اجرا در آمد.

ولیپور گفت: متأسفانه برابر آمارها از ابتدای شروع ماه‌مرور تعداد جانباختگان در سیل‌های اخیر در مجموع ۳۴ نفر تاکنون جان خود را از دست داده‌اند. همچنین ۲۰ نفر نیز مفقود هستند که جستجو برای یافتن آن‌ها ادامه دارد.

رئیس سازمان امداد و نجات جمعیت هلال احمر با بیان اینکه در تهران بحث جستجو و نجات و امدادرسانی ادامه دارد گفت: در برخی از استان‌ها نجات به تنهایی صورت می‌گیرد و در برخی از استان‌ها مثل یزد، فارس و اصفهان ترکیبی از جستجو، نجات و امدادرسانی و حال انجام است. در مجموع ۱۹ استان، ۳۸ شهر، ۱۰۶ شهرستان و ۳۰۱ روستا و ۳۲ محور مواصلاتی در گیر سیلاب هستند.

سرهنگ موسوی خبر داد:

دستگیری ضارب روحانی کرجی

معاون فرهنگی و اجتماعی فرمانده انتظامی البرز از دستگیری ضارب روحانی سخنران امام زاده محمد (ع) کرج خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، سرهنگ سید مرتضی موسوی گفت: پنج شنبه شب یک روحانی در حین سخنرانی در آستان امام زاده محمد کرج توسط فردی با ضربه چاقو مجروح می‌گردد.

وی اضافه کرد: در همین حین حاضرین در مراسم، ضارب را دستگیر و تحویل پلیس دادند.

سرهنگ موسوی خاطر نشان کرد: روحانی مجروح نیز توسط اورژانس به مراکز درمانی منتقل شد.

امامزاده محمد یکی از نوادگان امام موسی کاظم (ع) است. آستان و بقعه این امامزاده در محله حصارک یکی از مناطق قدیمی و پر رفت و آمد کرج واقع شده است.

دادستان فردیس خبر داد:

بازداشت ۱۲ عضو شبکه هرمی گلد کوئیست در فردیس

دادستان عمومی و انقلاب فردیس از بازداشت ۱۲ عضو شرکت هرمی گلدکوئیست در این حوزه قضایی خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، حسین ناصرخاکی با اعلام بازداشت ۱۲ عضو یک شبکه هرمی در فردیس گفت: پس از دریافت گزارش‌هایی مبنی بر فعالیت اعضای شبکه هرمی گلدکوئیست، دستور قضایی برای شناسایی صادر و اکیپی از عوامل پلیس آگاهی شهرستان پس از اخذ دستورات قضایی و شناسایی مخفیگاه، تعداد ۱۲ نفر از اعضا را به همراه وسائل ارتکاب جرم دستگیر کردند.

وی افزود: پس از بررسی‌ها مشخص شد دو نفر از افراد بازداشت شده اهل شهرستان‌های کیش و شهرکرد هستند که توسط خانواده آنها به عنوان فرد مفقودی گزارش شده بودند و به نوعی سرکرده‌های این شبکه اقدام به گروگان گیری این افراد کرده بودند. دادستان عمومی و انقلاب فردیس با هشدار به خانواده برای جلوگیری از گرفتار شدن فرزندان آن‌ها در دام باندهای شرکت‌های هرمی، تصریح کرد: با وجود آشکار شدن نیات این شبکه‌های هرمی برای اکثر جامعه، متاسفانه شاهد اغفال برخی افراد هستیم که ضروری است آگاهی بخشی در این زمینه توسط خانوده ها انجام شود.

رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی البرز خبر داد:

شناسایی اعضای باند ۲ نفره ایجاد تصادف ساختگی

رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی البرز از شناسایی اعضای باند ۲ نفره ایجاد تصادف ساختگی با هدف اخاذی از شهروندان خبر داد و گفت: متهمان با تشکیل پرونده به مراجع قضائی معرفی شدند.

به گزارش پیام آشنا، سرهنگ حمداله رحمتی پور با اعلام این خبر بیان کرد: در پی اعلام وقوع یک فقره تصادف منجر به جرح از سوی سرکلانتری یکم پلیس راهور کرج و انتقال مصدوم به بیمارستان، پس از حضور کارشناسان و بررسی آثار و علائم صحنه تصادف و انجام تحقیقات، مشخص شد این تصادف ساختگی و به جهت اخاذی از راننده شکل گرفته که بلافاصله با هماهنگی مقام قضائی و عوامل انتظامی، هر دو متهم دستگیر و به پلیس راهور منتقل شدند.

وی افزود: در ادامه با بررسی بیشتر مشخص شد که متهمان در چند وقت اخیر با ایجاد هشت فقره تصادف ساختگی و صحنه سازی اقدام به اخاذی از شهروندان کرده‌اند.

سرهنگ رحمتی پور در خصوص شیوه و شگرد این باند به خبرنگار پلیس گفت: متهمان با شیوه هایی خاص در ساعات پیک ترافیک خودروهای گران قیمت را طعمه خود قرار داده و به گونه ای تصادف را ایجاد می کردند که مقصر سوژه باشد و نفر دوم باند با ورود به قضیه و چرب زبانی مالباخته را به سمت پرداخت نقدی خسارت سوق می داد.

این مقام انتظامی در خاتمه عنوان کرد: پرونده ای در این خصوص تشکیل و به مراجع قضائی ارسال شد.

معاون رئیس جمهور:

رسانه‌ها پیگیر مصوبات سفرهای استانی باشند

معاون پارلمانی رئیس‌جمهور گفت: رسانه‌ها مصوبات سفر رئیس‌جمهور را پیگیری و تا پاسخ به نتیجه مطلوب اجرای آنها را مطالبه کنند

به گزارش پیام آشنا، سیدمحمد حسینی در همایش روز خبرنگار و بزرگداشت سالروز عملیات غرور آفرین مرصاد در مجتمع فرهنگی و هنری شهید آوینی شهر همدان با تبریک به فعالین عرصه رسانه، گفت: خبر از مقوله و جنس دانش و رهیافت آن دائایی و روشنگری است و در قرآن کریم بالغ بر ۵۲ بار مشتقات خبر بیان شده است.

معاون رئیس جمهور با بیان اینکه خبرنگاران و اصحاب رسانه و قلم رسالت و مسئولیت سنگین و مهمی بر عهده دارند.

وی خاطرنشان کرد: همچنان که در عرصه جنگی نظامی رزمندگان وظیفه دفاع از کیان، حیثیت و استقلال کشور را بر عهده دارند، در عرصه جنگ نرم و جنگ رسانه‌ای نیز اصحاب قلم و رسانه به عنوان پیشگامان و طلایه داران این عرصه، مسئولیت سنگینی بر عهده‌دارند.

معاون رئیس جمهور با تاکید بر ضرورت تقویت سطح سواد رسانه‌ای در جامعه گفت: روز گذشته در خصوص حکمرانی سایبری سخنرانی داشتم که عمدتا رسانه‌های معاند تلاش کردند با تقطیع، کم و زیاد کردن و تحریف، آنچه را دوست دارند به مخاطبین خود القا کنند و اساساً تلاش می‌کنند مسئولین را مخالف فضای مجازی نشان دهند. این در حالی است که فضای مجازی از جنبه های مثبت فراوانی مانند ارتباطات اجتماعی، شکل گیری اقتصاد دیجیتال، سهولت خدمات اجتماعی، آموزش های آنلاین و بهره های فراوان دیگری برخوردار است که می توان از آن به عنوان یکی از ابزارهای رشد و توسعه مادی و معنوی کشور استفاده کرد اما بدون تردید نباید از شگرد ها و شیوه های کسانی که به دنبال سوء استفاده و شیادی در این فضا هستند، غافل بود.

حسینی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به سفر استانی رئیس جمهور به استان همدان، گفت: سفرهای استانی خیر و برکات بسیاری برای مردم دارد و اعتبارات مورد نیاز پروژه های مختلف برای تکمیل و بهره برداری تخصیص می یابد.

وی از رسانه ها خواست مصوبات سفر رئیس جمهور را پیگیری کنند و تا رسیدن به نتیجه مطلوب اجرای آنها را مطالبه کنند.

یادداشت

قمار برای بقا

وقتی مسعود رجوی در خرداد ۱۳۶۵ وارد عراق شد، یک هدف مشترک با میزبانش، صدام حسین داشت. هر دو آرزوی نابودی نظام جمهوری اسلامی را داشتند و اتحادشان را یک بازی برد-برد می‌دانستند.

مسعود رجوی که برای فرار از استرداد از سوی دولت فرانسه، پناهگاهی تازه یافته بود و می‌توانست در یک کشور همسایه ایران و تحت لوای یکی از دشمنان سرسخت ایرانی‌ها با فراغ بال و بدون کمترین دغدغه‌ای به شرارت بپردازد و در نقطه مقابل صدام نیز از یک نیروی ستون پنجم ایرانی در بحبوحه جنگ تحمیلی بهره‌مند شود که انصافاً نیز رجوی در خوش‌خدمتی به صدام از هیچ اقدامی همچون حمله نظامی و جاسوسی مضایقه نکرد. در حقیقت جنگ ایران و رژیم بعث نقطه اشتراک صدام و رجوی بود که هر دو در این ایام خدمات متقابلی را به یکدیگر ارائه می‌دادند. ۲۷ تیر ۶۷ و پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران، معادلات سرکرده منافقین را به‌هم ریخت. آتش‌بس میان ایران و عراق، جایگاه منافقین را در عراق متزلزل می‌کرد. آن بیانه‌ای که سه پذیرش منافقین در عراق شده بود، آشکار دیگر وجود نداشت و برای رجوی بیم آن وجود داشت که حتی در مذاکرات صلح، خود و گروهکش وجه‌المصالحه قرار گرفته و به ایران مسترد شوند. از همین رو بود که تنها یک هفته پس از پذیرش قطعنامه، رجوی طی یک قمار، با فراخوان تمامی نیروهای آموزش‌دیده و ندیده گروهکش از تمامی کشورها در عملیات به اصطلاح «فروغ جاویدان» به ایران یورش برد. برای رجوی مشخص بود نتیجه این عملیات انتحاری چیست. او آگاه بود نمی‌تواند به چیزی که صدام در عرض هشت سال برایش جنگید و دستاوردی عایدش نشد، دست پیدا کند. اما او این تصمیم را گرفت و اجرا کرد تا به صدام اثبات کند. برای انجام هر اقدامی، حتی احمقانه‌ترین کارها آمادگی کامل دارد و حاضر است برای ماندن در عراق هرگونه خوش‌خدمتی را برای رژیم بعث انجام دهد. همان طور که در انتفاضه شعبانیه سال ۱۹۹۱ نیز در کنار صدام، بخش زیادی از مردم کُرد عراق را سرکوب کرد.

شکست منافقین در عملیات به اصطلاح «فروغ جاویدان» سبب ایجاد تردیدهای جدی برای اعضا شد. رجوی قول فتح سه روزه تهران و اطمینان داده بود وارد هر شهر که می‌شوند مردم از آنان استقبال می‌کنند. رجوی در تحلیل‌هایش پیش از عملیات گفته بود جمهوری اسلامی از روی ضعف نظامی و اقتصادی و بی‌اقبالی مردم برای حضور در جبهه‌ها حاضر به پذیرش قطعنامه شده و این نشان می‌دهد مردم از جمهوری اسلامی خسته شده‌اند و بنابراین به سنون نظامی منافقین به شکل یک ارتش آزادی‌بخش می‌نگرند. اما فیلی که رجوی نمایش داده بود در نهایت برای اعضا موش هم نزاییدا تردیدها در میان اعضا برای رجوی بسیار خطرناک بود و هر لحظه احتمال شورش و نافرمانی جدی به نظر می‌رسید. رجوی نیازمند توجیهی برای این شکست بود. چند ماه پس از شکست منافقین در عملیات مرصاد، مسعود رجوی در یک نشست با حضور اعضای گروهکش با برشمردن دلایل شکست در این عملیات، نه تنها قمار خود در انجام این عملیات را دلیل شکست ندانست، بلکه انگشت اتهام را به سمت اعضا برگرداند.

رجوی به اعضا گفت آنچه سبب شد آن‌ها در پشت تنگه چهارزبر گرفتار و تارومار شوند، دغدغه‌های ذهنی آن‌ها بوده است. اینکه در آن لحظات مبارزه به چیزی غیر از مبارزه فکر می‌کردند و دهنشان درگیر امور زندگی اعم از زن و بچه و این قبیل مسائل بوده است. رجوی گفت انتظار دارد اعضا فقط و فقط به مبارزه و گروهکشان فکر کنند و هر چیزی که سبب ایجاد دغدغه‌ای غیر از مبارزه می‌شود را کنار بگذارند و همین جلسه، سرآغاز اقدامات وحشتناکی در این گروهک تروریستی می‌شود. طلاق‌های اجباری، جدسازی فرزندان از مادرانشان، عقیم‌سازی زنان و بسیاری اقدامات مشابه دیگر از ثمرات شکستی بود که رجوی در عملیات مرصاد متحمل آن شد.

رجوی برای بقای خود و گروهکش و اثبات به دیگران که برای زنده ماندن حاضر به هر نوع قماری است، عملیات از پیش شکست‌خورده فروغ جاویدان را انجام داد و با این قمار، تعداد زیادی از نیروهایش را قربانی و پس از آن نیز برای حفظ تشکیلاتش، نیروهای باقی‌مانده‌اش را با طرح ادعاهای اینچنینی از اولیه‌ترین حقوق یک انسان محروم کرد.

مجیدمرایان
پژوهشگر مطالعات تروریسم
Alborz.payam@gmail.com

خبرسراسری

رد وجود ضرب‌الاجل در مذاکرات از سوی مقامات آمریکایی و اروپایی

یک دیپلمات اروپایی و یک مقام آمریکایی وجود ضرب‌الاجل در مذاکرات احیای برجام و اولتیماتوم به ایران را رد کردند.

به گزارش پیام آشنا، جوزپ بورل مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا هفته جاری در یک یادداشت در روزنامه فایننشال تایمز توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ را یک دستاورد دیپلماتیک برجسته توصیف و تاکید کرد اگر می‌خواهیم توافق هسته‌ای را حفظ کنیم، اکنون زمان تصمیم‌گیری است.

بورل افزود: هم‌اکنون باید برای غنیمت بردن از این فرصت بی‌مانند جهت رسیدن به موفقیت تصمیماتی اتخاذ کنیم و بتاسیل بزرگ اجرای کامل این توافق نشان داده شود. من هیچ جایگزین موثر یا جامع در دسترسی نمی‌بینم.

وی همچنین نوشت: در روزی که توافقی دو وین حاصل نشود، رسیدن به منافع اقتصادی ملموس برای مردم ایران از طریق رفع تحریم‌های آمریکا و همچنین منافع عدم اشاعه هسته‌ای برای جهان را به عقب می‌اندازد به پایان رسادن توافق در این زمان مزایای اقتصادی و مالی چشم‌گیری به همراه خواهد داشت و همچنین امنیت منطقه‌ای و جهانی را تقویت خواهد کرد.

پس از انتشار این یادداشت برخی تلاش کردند آن را یک اولتیماتوم در خصوص از دست رفتن فرصت حصول توافق میان ایران و واشنگتن و همچنین یک ضرب‌الاجل برای مذاکرات احیای برجام ارزیابی کنند.

یک دیپلمات اروپایی در گفت‌گو با وب‌گاه dimplomatic substack در پاسخ به این سوال که آیا یادداشت اخیر مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا به معنی دادن اولتیماتوم به ایران است؟ گفت که هیچ ضرب‌الاجلی وجود ندارد.

وی تصریح کرد: اولتیماتومی وجود ندارد، بلکه یک پیام روشن مبنی بر این است که فضا برای مذاکرات تقریباً به پایان رسیده است.

همچنین یک دیپلمات ارشد آمریکایی در این باره به وب‌گاه dimplomatic substack گفت که او نیز از ضرب الاجل خاصی که در آن از ایران خواسته شده است تا پاسخ دهد، اطلاعی ندارد. وی در عین حال افزود: البته این روند نمی تواند نامحدود باشد.